

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOCENSKÉ KATOLÍCKE NOVINY

VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁST STRANÁCH.

Predplatná cena:

Na celý rok ... 4 koruny — hal.
 Na pol roka ... 2 " — "
 Na štvrt' roka ... 1 " — "

Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor:

Dr. ALEXANDER ERNSZT,
 páp. komorník.

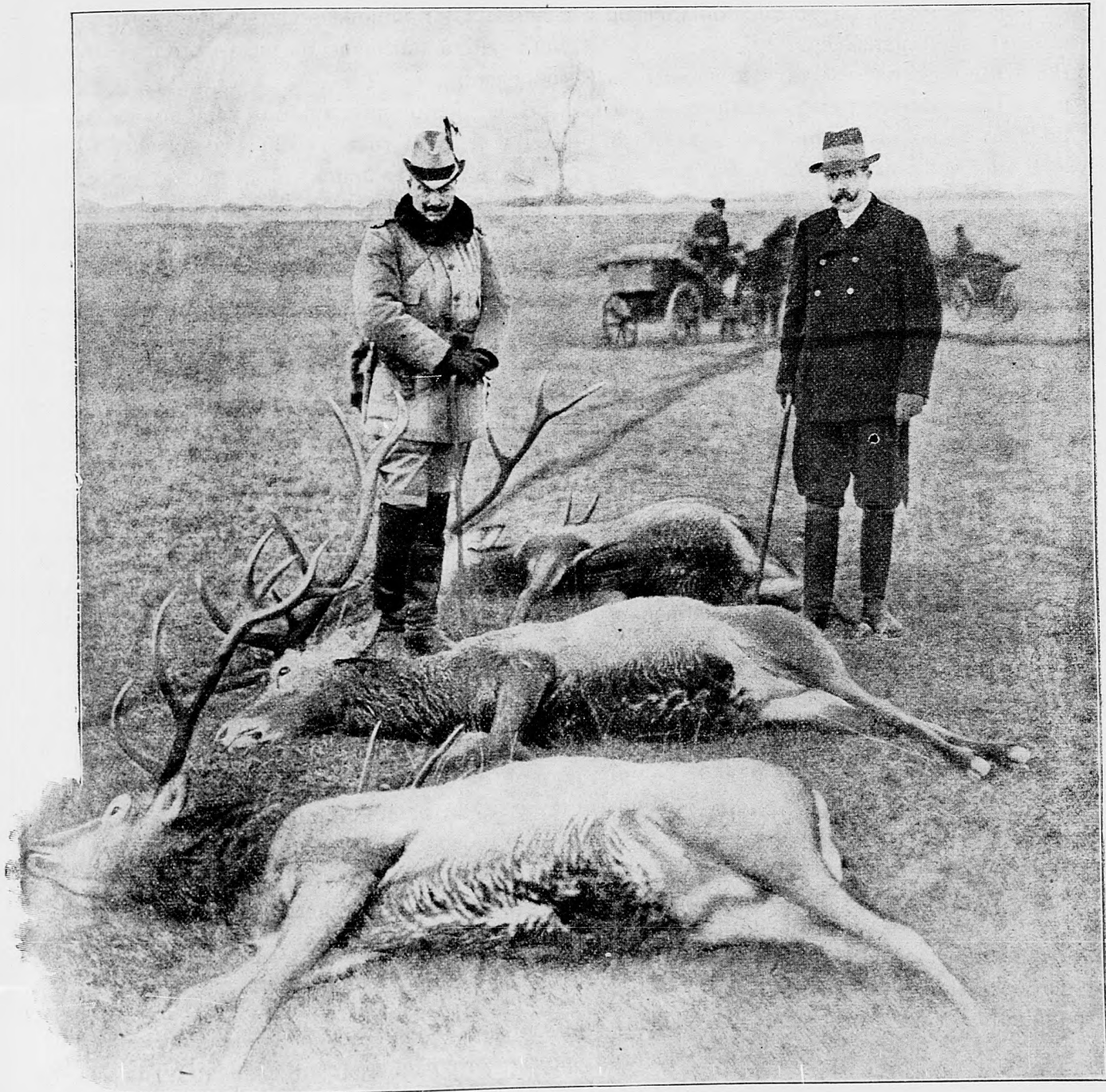
Majitel' a vydavatel':

JÁN MOLNÁR.

Redakcia a vydavatel'stvo:

Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.

sem sa majú posielat' predplatky, taktiež dopisy do novin
 ohlasy a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stlpcového
 nonpareill riadku 30 hl. Rukopisy sa nazpak nedávajú.

Korist panovnickej polovačky.

Socialdemokrati a malí hospodári.

Socialdemokratická strana ohlasuje prítomne a dala tomu výrazu aj v poslednom jej kongrese, že poľnohospodárske robotníctvo ku socialdemokracii svábiť a ku tomuto cieľu vyvinuť treba najrozsiahlejšiu agitáciu.

Ohľadom tohoto tvrdiť môžeme s úplným presvedčením, že tu škoda práce a namáhania. Socialdemokrati neni sú vstave prilákať ku sebe malých hospodárov a poľné robotníctvo, lebo títo poľne jejich dôchodkov, spôsobu života a smýšľania o mnoho viacej vzdialení sú od organizovaného robotníctva priemyselného, ako socialdemokracia od tried mešťanských a panských.

Mestský robotník na príklad šatí a nosí sa tak, ako trieda úradníctva; chce každodenne jesť mäso, piť víno alebo pivo; chodí po kaviarňach, do divadla atď. Kedy príde volačo takéhoto na myseľ roľníkovi? Veznime ale do ohľadu nielen hospodársku čelad, delníkov, žencov, mladcov a iných robotníkov, lež i majiteľov malých pozemkov, takrečených roľníkov. Medzi týmito je najviacej gazdov, čo majú po štvrtke, totiž 8—12 holdov v jejich majetku. Týto ešte ťažšie môžu vyžiť, ako čelad, o ktorú v čas choroby, nehody a vo väčších pántstvach aj pri nespôsobilosti ku práci stará sa zamestnávateľ, kdežto malý hospodár všetky tieto ťarchy sám musí znášať a keď ho zastihne viacej nešťastia, ľahko aj na mizínu vyjde.

Malý hospodár nemôže také šaty nosiť, ako mešťani alebo páni a chodí len v dedinskom odevu: v zime nosí halenu, huňu alebo kožuch, v lete po dolných stranách chodí v gatách a často aj bosý. Mäsa nejie, iba keď si v zime zabije prasa, zarezé chorľavú ovcu, alebo keď na výročité sviatky seká mäsiar daakú chudú kravu. Keď je poriadny, teší sa svojim deťom, ktorých mu snád s každým rokom pribýva, no sú mnohí, čo svoje trápenie zalievajú páleným a sú radi, keď pri radostných príležitostiach rodinných občerstviť sa môžu kyslým drapákom. — Niejedon malý hospodár alebo poľnohospodársky robotník ako sa zabáva v deň nedeľný a sviatočný popoludní? Veru vídať takých, že jedon druhý vezne si najmladšie dieťa na ramená, sadne si na lavičku pred domom a hľadí s po-

tešením, ako sa pohrávajú pred ním jeho väčšie dieťky.

Socialdemokrati tým chcejú ku sebe prilákať malých hospodárov, keď im sľubujú, jestli sa ku ním pripojia, že sa vtedy jejich osud k lepšiemu obráti. Takým prázdnyim sľubom ale veľmi málo roľníkov sadlo posiaľ na lep, Aj tí, čo sa dali svábiť, urobili to len z nerozvažitej ľahkomyselnosti. Celé účinkovanie socialdemokratov pozostávalo posiaľ len z prenasledovania veľkostatkárov.

Socialdemokrati zvlášte v jejich novinách, keď sa odvolávajú na štatističné výkazy, jednotajne hromžia proti tej malej mzde, akú dávajú veľkostatkári poľnohospodárskemu robotníctvu, týmto jedine búriť chcejú ľud proti triedam zámožnejším.

K lepšiemu porozumeniu veci povážiť treba, čo si v jednom roku vyrobí priemyselný robotník a na aký dôchodok rátať môže malý hospodár alebo robotník poľnohospodársky. Z príležitosti rozličných štrajkov o zvýšenie mzdy, bolo dokázané, že priemyselný robotník v Budapešti vyrobí si ročite do 1200 korún. Mäsiarski tovaryšia majú na týždeň krom prepitného vôbec do štyridsať korún. Asi tolko platia aj pekárskym tovaryšom. Tlačiar, cukrárski tovaryšia, kellneri a kupeckí pomocníci stoja si ešte lepšie. Pri priemyselnom a kupeckom robotníctve 5—8 korún dennej mzdy nenie žiadna zriedkavosť. Keď už pri najmensej z 1200 korún pozostávajúcej mzde ročitej, na bydlu rátame 300 korún, ostane robotníkovi 900 korún na chôvu, odev a iné potreby. — Spomenuť treba, že len minimálny, najmenší výrobok priemyselného robotníka obnáša 1200 korún.

Oproti tomuto hospodárska čelad, krom slobodného bydla má ročitého platu asi 500 K; v tomto pomere zarába si aj iná čelad hospodárska. — Čím už teda balamutiť môže socialdemokratický agitátor hospodársku čelad a poľné robotníctvo? Najviacej až tým, že jestli sa pripojia ku socialdemokracii, krom doterajšieho platu bude jejich aj ten dôchodok, ktorý donáša zem, čo oni obrábajú. A kolko toto urobí? V dobre sriadennom pántstve na 8—12 holdoch držia jedneho bíreša alebo jednu hospodársku čelad. Malý hospodár zarovnak, keď má dvadsať holdov zeme, pri vlastnej robote — jestli nemá dospelé deti

čo mu pomáhajú — prinútený je tiež držať paholka, žencov, lebo z tých dvadsať holdov aspoň trinásť musí poriadne obrobiť, zožať, obilie z nich ochrániť, pri čom sa dosť narobí cez celé leto. Povedzme, že by pri všeobecnom delení pozemkov hospodársky proletár do svojho majetku dostal tých desať holdov úrodnej zeme, ktoré teraz obrába. Jeho dôchodok by bol krom 500 korún doterajšieho platu ešte aj ten ošoh, ktorý týchto desať holdov terajšiemu pántstvu, alebo väčšiemu statkárovi donáša. Tento ošoh ale neurobí priemerne viacej, ako dvestopäťdesiat korún.

Hospodársky proletár, keby sa skrze všeobecné podelenie majetkov stal socialdemokratickým malým hospodárom, s tými 500 korunami, ktoré dostáva teraz, mal by dôchodku sedemstopäťdesiat korún. To ale už neni celkom isté, lebo malý hospodár — vynímajúc snád niektorých krajov, ako pri veľkých mestách, kde sa zaoberajú zahradníctvom, alebo ovocinárstvom — z pozemkov nedosiahne tak veľkého dôchodku, ako dobre sriadené veľké hospodárstvo. Veľkí hospodári obrábajú polá strojmi, dobrou lichvou a na základe vedeckých zkúsevností. Ako môže s týmto konkurrovať malý hospodár s jeho slabou lichvou a nedokonálnymi nástrojmi? — Dľa všeobecnej zkúsenosti, veľkému hospodárovi urodí sa ešte raz tolko, ako malému hospodárovi na ploche rovnakej veľkosti. Opýtajme sa len štvrtkárov, alebo si pohliadnime jejich dvory a presvedčíme sa, že tí veru nestoja lepšie, jako hospodárska čelaď. Keby aj socialdemokratickí vodcovia neboli natoľko sebeckí, ako sú dľa zkúsenosti, a keby ozaj len z lásky k ľudu robili všetko to, čo ztvárajú, ani vtedy nemôžu malých hospodárov a poľnohospodárske robotníctvo ku sebe privábiť.

O čo sa zvlášte jedná tým socialdemokratickým vodcom, čo po celej krajine tolko vykrikujú? O nič iné, ako o poplatky, ktoré od jejich členov žiadajú. Tieto poplatky sú ale dosť veľké. Jednomu a jednomu členovi príde do roka 50 ba aj 100 korún ročite platiť do socialdemokratickej pokladnice. Je to hrozná daň a poriadny malý hospodár a poľnohospodársky robotník, keď nie pre iné, už aj z tejto príčiny s opovržením odvráti sa od socialdemokracie.

Socialdemokratickí vodcovia vábja ku sebe

poľnohospodárske obecenstvo ešte aj inými výhodami, akých účastní môžu byť skrze socialdemokraciu. Pohliadnime, čo sľubujú v tomto ohľade? Kupeckým pomocníkom a iným priemyselným robotníkom sľubujú zastavenie všetkej práce cez šesťatridsať hodín v čas nedeľný. — Títo pobalamutení pomocníci bojujú aj za túto výhodu. Či ale malý hospodár a poľnohospodársky robotník zastaviť môže všetkú prácu na šesťatridsať hodín v nedeľu alebo v ktorýkoľvek sviatok? Nie na šesť, tým menej na šesťatridsať hodín môže to urobiť. Veď lichvu aj v nedeľu treba krmiť, napájať, slovom opatřit. Maštal treba vykydať, kravy podojiť, nadojone mlieko blízko pri mestách treba mliečarom odviezť, aby sa socialdemokratickí vodcovia dobrej kávičky napití mohli.

Snád ale gazdinky môžu v nedeľu všetkú prácu na celý deň na bok odložiť? Veru nie! Krom obyčajného oklúdania bydla aj v nedeľu treba variť, hyd opatrovať, v čas letnej horúčosti zahradu polievať. Opaterná gazdina nie na hodiny, lež ani na minúty nemá slobodného času v nedeľu. Socialdemokrati teda darmo balamutia poľnohospodársky ľud s úplným nedeľným odpočinkom.

Zarovnak to nemá základu, čo socialdemokrati sľubujú hospodárskému ľudu, ako sa oň starať budú v čas choroby, nehody alebo neschopnosti ku práci. — Ku tomuto sú potrebné pokladnice. Jestvujú už aj podobné! Spravujú ich zväčša socialdemokrati. Robotníctvo a zamestnávateľa aj platia do nich. Utisnutí ale len po mnohom sem-tam vypisovaní a chodení dostanú podpory z takých pokladníc. Tieto ustanovizne v jejich prítomnej sústave nehodia sa ani pre malých hospodárov ani pre poľnohospodárske robotníctvo.

V krajinskom kongresse 1908. vydržiavanom sľúbili konečne socialdemokratickí vodcovia, že vypracujú agrárny, poľnohospodársky program tým cieľom, aby si ľud poľnohospodársky získal mohli. Dľa tohoto programu, keby ho skutočne zostavili, by všetky nemovité majetky alebo vo vlastnosť štátu preísť alebo v rovných častkách podelené byť mali medzi jednotlivcov. Toto by zodpovedalo zásadám a programu socialdemokratov. Ktorý zdravého rozumu hospodár by už ale pristal na to, aby mu za nič,

pre nič jeho pozemky odobral štát? — Alebo ktorý hospodár by sa pokojne mohol dívať na to, ako sa v jeho pozemkoch delia kadeakí tuláci?

Od všetkého ostatného odhliadnúc: mali hospodári, poľnohospodárske robotníctvo a socialdemokrati sú, ako oheň a voda. — Žiaden rozumný hospodár a poľný robotník nespojí sa so sociáldemokratmi, najkrutejšími nepriateľmi triedy poľnohospodárskej. Keď sa teda socialdemokratickí agenti v ktorejkoľvek obci ukážu von s nimi až do tretieho chotára!

Shromaždenia Jednoty katolíckeho ľudu.

Katolícku Jednotu utvárajú neustále po všetkých stranách. V obciach, kde už dávnejšie utvorili Jednotu, na porad vydržiavajú účtovné shromaždenia, v ktorých miestni správcovia a vodcovia skupenín o prospievání organizácie podávajú zprávy. — Na prvom mieste treba v tomto ohľade vyzdvihnúť účtovné shromaždenie v obci

Dóczyfűrész (stolica Bars). V tejto obci utvorená Jednota, jejžto správcom je farár Jozef *Csellár*, neočakávaného víťazstva dosiahla pri volbe členov do školskej stolice. Protivníci Jednoty mohli s veľkým namáhaním len jedného náhradného člena vtisnúť do školskej stolice. Od kedy je utvorená Jednota, majú v tejto obci už katolícke obecné zastupiteľstvo, katolícku školskú stolicu, kresťanský potravný spolok a s pomocou Jednoty povstane tam zaiste i viacej iných ustanovizní čisto katolíckych.

Ďalšie shromaždenia Jednoty vydržiavané boli minulého týždňa v nasledujúcich obciach:

Sámfalva, Pakod, Hólak, Trencsén-Teplicz, Kővágóttős, Kisudvarnok, Szentantal, Selmecistvánháza, Gyerk, Albár, Csépa Körmöczbánya, Bükkösd, Hafa, Toponár, Kislöd, Devecser, Tapolcza, Sopron, Ógyalla, Bagota, Felsőiskáz, Keresztúr, Tapolcza, Pettend, Tizzaszentmiklós, Orosháza, Füles, Strid, Götte, Igal, Ráski, Ásvány, Tóváros, Ófutak, Szepesbela, Védalu, Szepesjánosfalva, Szomolnokhuta, Felsőtisztás, Királyfalva, Rábagyarmat, Babócsa, Bolhó, Péterhida, Gyula, Németlad, Érsekujvár, Zalasántó, Tokaj, Zalapola, Kismárton, Nagybégány, Zalamihályfa, Lébány, Forva, Szepetke, Nagykanizsa, Salamon, Marcaltő, Szakcs, Szentbékálla, Mindszentjákó, Csákvár, Galambok, Tizsanána, Súr, Csatkó, Rétság, Borócz, Fajsz, Pápakovácsi, Attala, Paks.

K povšimnutiu miestnym správcom katolíckej Jednoty. Kancellária stredišťa Katolíckej Jednoty so začiatkom tohoto mesiaca rozposiela už II. sošit príslušných spisov na február. Posiela ich ale v prvom rade len tým miestnym správcom, ktorí menoslov a složené poplatky jejích členov Kancellárii stredišťa Katolíckej Jednoty už doposlali.

Tých ct. miestnych správcov ale, ktorí to posial neučinili, s dôrazom prosí Kancellária stredišťa, — aby jej na tento rok zapísaných členov čo najskorej oznámili, složené členovské poplatky bez meškania odoslali a spolu udali, v akej reči žiadajú príslušné spisy pre svojich členov. Žiadame to z tej príčiny, aby sme pri rozposielaní spisov hatení neboli a aby pozdej snád oznámení členovia bez spisov neostali. Spisy totiž dávajú sa tlačíť sodpovedne počtu oznámených členov.

Ct. správcovia s pomocou vodcov skupenín lahko môžu vykonať túto, v záujme katolíckej organizácie nevyhnutne potrebnú prácu. O čím skoršie oznámenie členov s náležitou úctou prosí:

Kancellária Katolíckej Jednoty.

Kresťansko-sociálne prednášky v Nitre.

Kresťansko sociálne družstvo na prvé miesto obsirného programu svojho postavilo vydržiavanie ľud poučujúcich kurzov, totižto verejných prednášok. Prvý takýto kurz v bežiacom roku vydržiavaný bol 31. januára, 1. a 2. februára v Nitre.

Družstvo kresťansko sociálne je toho náhľadu, že pri všestranných organizácií kresťanských neslobodno zabudnúť na cieluprimerané vzdelávanie a poučovanie najširších vrstvi ľudu. Každého človeka nášeho natoľko treba vzdeláť, aby pevne obstál v krutých zápasoch terajšieho sveta. «*Katolicizmus skutkov*» ani pomysleť sa nedá bez kulturálneho pozdvihnutia jednotlivcov a celých tried ľudu. Jestli to chceme dosiahnuť, aby vo väčšine sa nachodiaci katolíci v duševnom, hospodárskom a štátnom živote hrali príslušný im prvý zástoj, nesmieme šetriť žiadnych obetí, ktorými všetky vrstvy nášeho spoločenstva kulturálne pozdvihnúť môžeme. Tento cieľ sledoval kurzus v Nitre vydržiavaný. — Rečníci v

prednáškach cez tri dni trvajúcich zo všetkých strán vysvetlovali najrôznejšie otázky sociálne. Intelligencia mesta, ako vo všetkých kresťanských záležitostiach, tak aj v tejto sa chladno chovala, tým väčšiu zaujatosť prejavovalo ale množstvo malých ľudí vo veľkej dvorane vyše 1000 prítomných. Kresťansko sociálni robotníci, počtom osemsto, tiahli ku prednáškam cez celé mesto hudbou a pod zástavami. Na túto veľkolepú manifestáciu kresťanskú dívali sa zgormúteným srdcom dakolkí, čo z mohútneho niekdy tábora socialdemokratov poostali ako poslední mohikáni.

O behu tohoto kresťansko sociálneho kurzu podávame nasledujúcu stručnú zprávu:

Dr. Alexander *Giesswein*, krajinský vyslanec a predseda kresťansko sociálneho družstva zahájil prednášky rečou, v ktorej medzi iným povedal;

«Robotu, dľa kresťanského poňatia, neslobodno považovať za neprijemnú farchu, lež za povinnosť života. Robiť musí každý, ešte aj ten, koho Boh krom dvoch rúk aj iným obdaril. — Velký omyl by bol, keby sme sa nazdávali, že len hmotná, rukami prevádzaná práca plodí cenné veci. Hmotná práca bez ducha, nemala by žiadnej ceny. Duch vnáša do roboty mravnosť, bez ktorej robota nenie správna a svedomitá. Ponevác ale čistú mravnosť plodiť vie len náboženstvo kresťanské, krikľúni, vodcovia a korifei socialdemokracie, ktorí zaujímajú stanovisko materializmu, náboženstvo a mravnosť vypúdiť chcejú z roboty, napádajú tým sám životný koreň roboty.

Postavenie robotníctva dnes neni k uspokojeniu, ba čo viac je krušné; lebo robota hodená je v korisť kapitálu, jehožto sebestvo nezná hraníc. Práve tie materialistické náhľady, ktoré ohlasujú socialdemokrati, že pri robote hľadeť treba vždy len na hmotnú hodnotu, učinily kapitál sebeckým a bez srdca. Kde nieto mravnosti, tam nemôže iného povstávať, ako sebestvo a bezúždné lakomstvo: jejichž korene väzia v prírode ľudskej.

Ľudské sebestvo a lakomstvo zamedzil môže jedine kresťanské náboženstvo jeho láskou a prísnu spravodlivosťou.

Sociálna otázka je nie len otázkou robotníctva, lež celej spoločnosti ľudskej. Poznať nám

treba predovšetkým ľud robotnícky a jeho útrapy, bo koho neznáme, toho milovať nemôžeme. S láskou potom zaujímať sa máme za túto triedu. Kde táto zaujatosť posiaľ panovala, tam socialdemokracia nedosiahla úspechov.

Ku robotníctvu nech je spravodlivý štát, zákonodarstvo a zamestnávateľstvo; robotníctvo zarovnak nech je spravodlivé ku zamestnávateľom, nech panuje medzi nimi vzájomná láska, vtedy postavenie robotníckeho ľudu bude prajnejšie a spoločenský blahobyť zmáhať sa bude na celej čiare!»

Rečník s koncom prednášky vyzval početné obecnstvo k hromadnému prihláseniu sa ku zástave kresťansko sociálnej.

Štefan *Krajcsovics*, nitriansky kaplán vysvetloval otázky kresťanského socializmu v slovenskej reči a prizvukoval pri všestrannom súhlase, že ako robotník úplné právo má za robotu jeho na zodpovednú spravodlivú mzdu, tak zarovnak aj zamestnávateľ na usilovnú statočnú a svedomitú robotu má úplné právo.

Dr. Karol *Hencz*, krajinský vyslanec v prednáške cez dve hodiny trvajúcej, pojednával vyšahovalecstvo, ako sociálnu otázku. — Poukázal na príčiny vyšahovania, na veľkú biedu, aká panuje v krajine v ohľade hospodárskom; vyzdvihol zlú verejnú správu, pod ktorou mnoho trpia vzlášte nižšie triedy obyvateľstva; spomenul konečne i duševnú zaostalosť pospolitého ľudu.

Dr. Alexander *Ernszt*, krajinský vyšlanec 1. februára popoludní pri všestrannej pozornosti početného obecnstva držal prednášku o vývine socialdemokracie.

Podobné prednášky vydržiavať sa budú aj v iných mestách krajiny a poslúžia nie len k poučeniu, lež ku hmotnému blahu kresťanského obecnstva.

Južnotaliánske zemetrasenie.

Vo štvrtom čísle nášeho «*Krešťana*» pod nápisom «*Súdy Božie*» predniesol som tie impressie, ktoré pri čítaní o tomto nešťastí učinily na mňa jednotlivé zprávy. V tej mienke mojej, že celá táto katastrofa je jako metla Božieho hnevu, som sa len utvrdil, čítajúc ďalšie zprávy o nej.

Sám ľud taliansky vyslovuje sa vôbec o tom nasledovne: «*Che castigo! Come Iddio ci ha castigati!*» (Jaký trest! Jako nás Boh potrestal!) A skutočne nenie tu tak ťažko poznať karhajúcu ruku Božiu. Obyvatelia vyvráteného mesta Messina, jako keby len úmyselne boli zvolávali na seba hnev všemohúceho Boha. — Skutočná pravda je to, jako to jedon nábožný kňaz taliansky z okolia zpusťoseného píše v jedných novinách («*Corriére d'Italia*» v 22. čísle 1909.): Že bezbožné noviny messinské «*Il Telefono*» rúhaly a posmievaly sa maličkému Ježiškovi, žiadajúc od neho zemetrasenie. Ako je to už vôbec známo, písaly totiž tieto noviny takto: Keď si Boh a všemohúci, ty Ježiško narodený, dokáž nám to a pošli nám hodné zemetrasenie!

Tie bezbožné noviny byly k tomu veľmi rozšírené. Tlačili ich asi v 25—30 tisíc výtiskoch. Zkazení ľudia, ba ešte aj ženské messinské, radi ich čítavaly, lebo skoro v každom čísle rúhavé články uverejňovali o Bohu, o viere, o nepoškvrnenej matke Božej a o iných veciach k náboženstvu patriacich.

Dňa 26. decembra minulého roku na jednom ľudovom shromaždení bezbožný spolok: «*Giordano Bruno*» — pomenovaný po najbezbožnejšom kacírovi v stredoveku a najdivšom nepriateľovi cirkvi katolickej — vyniesol to uzavretie, že: «*Viera nenie viac potrebná, kasírovať ju treba a ľudia že môžu aj bez viery žiť*».

Len že bezbožné uzavretie toto nebolo uskutočnené. Jezuliatko, ktorému sa tak škaredo rúhali, prekazil to. Dňa 28. decembra ráno ešte na úsvite mesto Messina bolo vyvrátené.

Sokolík.

Povážska Bystrica a minister Günther.

Sú v politickom živote štátnici, ktorých svet len zatiaľ drží za pravých štátnikov, zakiaľ jejich štátnickú múdrosť pod klobúkom ukrývajú. Medzi týchto štátnikov patrí dľa všeobecnej mienky krajinskej aj terajší minister pravosúdia Anton Günther.

Jeho štátnickú múdrosť minister Günther dokázal najnovšie tým, keď sa odhodlal, že okresný slúžňovský úrad v Povážskej Bystrici zotre z površia zemského. Aké príčiny ho k

tomu viedly? Ktoré vážne štátne záujmy to vyžadujú? Kto mu to radil? Bo že táto myšlienka pod jeho klobúkom nevznikla, to je isté. Hovorí síce, že komu dá Boh úrad, tomu dáva aj k tomu potrebného rozumu. Že by sa toto príslovie v každom páde vyplnil malo, s tým sa minister Günther honosí nemôže.

Čo ostatne ministra Günthera ku tomu viedlo, aby svoju štátnickú múdrosť dokázal svetu zotrením okresného slúžňovského úradu v Povážskej Bystrici, o tom sa musí osvedčiť jeho odpoveďou na interpelláciu, ktorou sa krajinský vyslanec tohože okresu Georg Szmrecsányi naň obrátil.

Krok nepochopiteľnej štátnickej múdrosť, akým minister Günther jeho zbehlosť vo verejnej správe najnovšie dokázal, veľký ruch vzbudil v Povážskej Bystrici a v celom okrese. Dôkazom toho je, že posial v listoch na krajinského vyslanca svojho Georga Szmrecsányiho obrátili sa nasledujúce obce: **Vágbeszterce, Marikó, Hatna, Kelestény, Kis a Nagyjeszence, Oktopcsa, Sebestyénfalva, Vágálja, Vágzsigmondháza, Vágvárálja, Boronás, Kosárfalu, Kisudva, Nagyudva, Kölcsefalva, Vágköre, Vághéve, Kisfarkasd, Pelyvás, Sziklahát, Kosfalu a Vágsomfalu.** Predstavenstvá týchto triadvadsať obcí a viacej sto občanov požiadali krajinského vyslanca Georga Szmrecsányiho o obranu proti tejto neslýchanej svevoli ministra pravosúdia. Krajinský vyslanec Georg Szmrecsányi a za ním stojáca celá kresťanská ľudová strana, ako posial vždy, tak aj v tejto záležitosti obránia voličov povážsko-bystrického okresu a za túto urážku vyprostredkujú im dľa možnosti sodpovedné zadostučinenie.

Povodeň.

Neočakávane náhly odmäk, aký nastal minulého dňa, veľké škody zapríčinil na veľa stranách v Uhorsku a zarovnak aj v cudzozemsku.

V hlavnom meste 6. februára potok Rákoš sa vylial z koryta a zaplavil veľké územie. Voda veľa domov, búd porúchala, zaplavila zahrady bulharských záhradníkov na dolných rákošských lúkach a sobrala i veľa hospodárskych strojov. Z jedného domu, ktorý voda prekvapila, museli vyniesť ľudí. Vrchnosť porobila ochranné po-

riadky a vo večernjších hodinách celé nebezpečie prestalo, lebo vody začalo ubúdať. — V St.-Belohrade (Székesfehérvár) voda vela domov natoľko porúchala, že sa správne obávajú, že sa srútia. Dosiaľ zo sedemdesiat domov sa museli ľudia vysťahovať. Vrchnosť len o niekoľko dní dovoľí vrátiť sa obyvateľom do ohrozených domov, ktoré najprv preskúma. Porúchanú železničnú dráhu opravujú. Vody na šťastie ubudlo, tak že ďalšieho nebezpečia sa už netreba obávať. — V Prešporoku sa Dunaj stále rozvodnieva. Lad z Veľkého Dunaja prešiel zčiasťky do Malého Dunaja a pri obci Eberhard sa pristavil. Obec Eberhard je v nebezpečí. Obciam Jóká a Illésháza hrozí povodeň. — V Trnave rozvodnený potok Trnavka zalial aj krajinskú hradskú a zalial susedné domy, ako i nižšie ležiace budovy. Asi 40 rodín sa muselo vysťahovať a viacerých museli takrečeno vyniesť z vody. Len keď voda pretrhla šiance pri cukrovej fabrike, začalo vody v nižšom meste ubúdať. — V Novom Meste nad Váhom pri meste tečúci potok sa vylial a cez jednotlivé ulice valilo sa vela vody, ktorá i do pivníc a do obchodov vnikla. Niekoľko menších domov sa srútilo. — V Dolnom Kubíne následkom veľkého sňahu a sň hovej fujavice vo štvrtok viac tisíc kubických metrov sňahu sa srútilo na železničnú dráhu medzi Kralovanmi a Párniceou. Následkom rýchleho odmäku sa Oravka rozvodnila.

Povodeň veľké škody narobila aj v Česku. V Prahe rieka Vltava sa rozvodnila a zapríčinila zmätky v premávke. Pouličné železnice musely prestať chodiť. Voda aj jeden železničný most porúchala.

Povodeň narobila vela škody aj v Nemecku. Vo Wiesbadene srútila sa strojárň priemyselnej výstavy. V doline Wied obyvatelia viac miest na strechách museli noc stráviť; jedna žena sa utopila a jej muža pochovala sositá zem. — V Gelsenkirchene voda zaliala železničnú dráhu. — Vo Frankfurte voda na rieke Majna bola 5 metrov vysoká. Pouličnú premávku museli zastaviť. Povodni vela osôb, zvlášte detí padlo v obeť.

**Zadovažujte predplatiteľov pre
«Kreštan-a»!**

POLITICKÉ CHÝRY.

Prekazenie hrozných neriadov pri vysťahovaní.

Karol *Henz*, krajinský vyslanec kresťanskej ľudovej strany pred niekoľko mesiacmi obrátil sa na ministra vnútra, grófa *Andrássyho* ostrou interpelláciou v záležitosti hrozných neriadov, aké pri vysťahovaní páchajú poľahké loďné spoločnosti a s týmito v smluve stojáca Kancellária Cestovných Kariet.

Minister vnútra následkom tejto interpellácie a opierajúc sa v celej rozsiahlosti na nepodvratné údaje interpellanta, nariadil prísne vyšetrovanie, čoho následkom je, že zprostredkovanie vysťahovania celkom vyňaté je z rúk vyšspomenutej kancellárie cestovných kariet.

Loďná spoločnosť námorná «Adria» sama bude riadiť cestovné záležitosti vysťahovalcov. Provízie, aké doteraz platili museli vysťahovalci, zaniknú. Sriadené budú aj tie veci, na ktoré sa Karol *Henz* v interpellácii odvolával ešte pred dvoma rokmi. Agenti kancellárie cestovných kariet nesmujú teda už viacej vábiť ľud ku vysťahovaniu a za túto službu nebudú napozatým dostávať provízie na tisíce a tisíce korún.

Karol *Henz* sa v tejto záležitosti poznové interpelláciou chcel obrátiť na ministra vnútra a len keď ho gróf *Andrássy* zabezpečil, že v záležitosti vysťahovania, na základe prevedeného už vyšetrovania, pokračovať bude v smysle prvej interpellácie, odstúpil od ďalšieho interpellovania. Prekazenie hrozných neriadov pri vysťahovaní je zas len veľký úspech, aký na krajinskom sneme dosiahla kresťanská ľudová strana.

Návrhy o rekrutačke.

Výbor snemovne vyslancov pre zbrannú moc minulý týždeň pojednával návrh zákona o ustálení počtu rekrútov a návrh zákona o präsntovaní rekrútov. — Výbor obidva návrhy po dlhšej debatte tak vo všeobecnosti, ako i v podrobnosťach prijal. Má sa za to, že snemovňa vyslancov návrhy o rekrutačke budúci týždeň bude pojednávať.

Zo snemovne.

Krajinská snemovňa vyslancov zakončila pojednávanie zákonnej predlohy o daňovej reforme vo všeobecnosti. — Zákonná predloha prijatá bola značnou väčšinou hlasov, po čom nasledovalo pojednávanie zákonnej predlohy o daňovej reforme v podrobnosťach.

K našemu vyobrazeniu.

Nemecký cisár *Vilhelm II.* a náš dedič trónu arciknieža *Franc Ferdinand* poľovali nedávno na veľkú

zver. Po poľovačke obhľadli si ulovenú korisť — Ako nám to vyobrazenie terajšieho čísla predstavuje: z prava stojí nemecký cisár a na ľavej strane náš dedič trónu.

RAKUSKO

Rakúska vláda rozhodla sa dňa 5. februára na taký krok, ktorým odrazu zlomila obštrukciu Čechov, súčasne ale aj činnosť rakúskeho parlamentu zastavila. V rajchsráte od niekoľko dní sa také obrovské škandále odohrávaly, že o riadnej činnosti nemohlo byť ani reči. Následkom toho jeho veličenstvo kráľ 18. sessiu rajchsrátu zakľúčil.

Následky zakľúčenia sessie rajchsrátu predbežne nemožno predvídať. Hovoria sa, že činnosť rajchsrátu len za 3—4 týždne bude zastavená. — Možno, že za tento čas sa podarí rakúskej vláde dohodnúť sa s politickými stranami, tak žeby parlamentárne vladárenie bolo umožnené. Keby to nebolo možné, vtedy Bienerthov úradnícky kabinet *definitívne vymenujú* a nová vláda bez parlamentu sa pokúsi spravovať Rakúsko.

Z CUDZOZEMSKA.

Udalosti na Balkáne. Do záležitostí na Balkáne zamiešal sa poznovce Rusko a poťažne sporu medzi Tureckom a Bulharskom poslalo do Carihradu a signatarným veľmociam nasledujúci návrh:

Ako je známe, Turecko v smysle dohodnutia z roku 1882. Rusku povinné je platiť za celý rad rokov válečné odškodné. Ponevác Bulharsko je náklonné zaplatiť Turecku 82 millionov frankov odškodného. Rusko, ktorému je Turecko o veľa väčšiu summu povinné zaplatiť, nabída, že toto odškodné zaplatí.

Takýmto spôsobom Bulharsko na mierny interest vyzdvihne si 82 millionovú pôžičku, pri ktorej Rusko nebude žiadať od Bulharska ani kontroly, ani zvláštne záruky, bez ktorých by Bulharsko za terajších pomerov na európejskom tržišti sotva dostalo pôžičku.

Z druhej strany Rusko navrhuje, aby Turecko, ponevác jemu zapríčinenú škodu viac ako na 82 millionov šacuje, uzavrelo s Ruskom smluvu ohľadom vyplatenia odškodného v ročných rátoch. Úroky, ktoré by Bulharsko Rusku za 82 millionovú pôžičku platilo, možným by urobily ruskému ríšskemu áraru, aby túto finančnú operáciu bez zvláštnej hmotnej škody previedol. Bulharsko v zásade prívoloilo ku tomuto spôsobu riešenia diferencii s Tureckom.

Protinávhrh Turecka. Protinávhrhu Ruska vypracovalo Turecko protinávhrh v tom smysle, že keď je už Rusko náklonné zo 74-ročných rát válečného odškodného, ktoré má Turecko Rusku ešte platiť, 16 rát likvidovať a takto vyplatíť od Bulharska požadované odškodné, nech likviduje celé válečné odškodné, čo je už dávnou žiadosťou Turecka. Teraz by bola k tomu príležitosť, aby sa Turecko s Ruskom porátalo, v čom by

Turecku boly na pomoci aj milliony, ktoré dostane od Uhorsko-Rakúskej monarchie.

Chýr o Tureckom protinávhrhu v Bulharsku zbudil veľké obavy a to tým viac, lebo prvé zprávy oznamovali, že Turecko v zásade prijalo ruský návrh a tak sa úfalo, že sa Turecko s Bulharskom čoskoro pokoná.

BESEDNICA.

Životopis kaplána vustrkovského.

Napísal: Ján Horváth, káplán vustrkovský.

(Pokračovanie.)

Ledva som vyčkal koniec vakáciám, abyech tú svetlú reverendu čo skôr mohol obliecť. Však ale aj ten čas prišiel. S radosťou som vkročil do semenišťa a hneď v prvý deň sa započaly duchovné cvičenia (exercicie). Rozjimaniam o Bohu, o hriechu, o smrti ma veľmi dojaly a tak som sa cítil, jako kebych nebol býval spokojný so svojim predošlým životom. Po exerciciach nám obliekli tú reverendu, jako som ale začal v nej chodiť, jakosi sa mi nohy zamotávaly a ja som padol na zem. Nestalo sa to síce len so mnou, lež aj s druhými. — Na moje nešťastie nespozoroval som, jako sa reverenda oblieka a vyzlieka a preto na druhý deň ráno mal som dosť roboty. Ja som všetky gombičky rozopnul a k tomu ráno trochu neskorsie i stanúc, ešte som si len zapínal gombiky na reverende: už cengali do káplanky. Čo som mal robiť, zapnul som len každý šiesty a pás som hodil na plece a až v ceste som ho jakosi fažko opásal.

Začiatok klerického života mi bol dosť smutný. — Kedy-tedy som si aj poplakal, kde ma nikto nevidel. Všetko išlo na hodinu: cengali na učenie, cengali k obedu, k večeri, cengali na prechádzku atď. Ej, ten huncútsky cengáč! myslel som si. Neskorsie ale tak som si obľúbil tento poriadok, že veru už v polovičke vakácií som si žiadal byť vo seminárii. Dozaista, že veselý, radostný bol ten život klerický, to nemusim ani spomenúť. Na huncústvo sme aj tu často mysleli, keď sme kamarátovi Frólekovi slaninu schovali, alebo keď sme Rádajmu zavárané pojedli. Tento mal totižto v Nitre rodičov a často mu posielali zavárané vo flaške. Nás nikdy neponukol a len ukradomky to pojedával, jako keby to bol ukradol. No počkaj len, však ti my vystrojíme! Keď sa on v slobodnom čase po zahrade prechádzal, tu sme sa všetci shrnuli a do posledného kúska sme mu zedli jeho zavárané. Ale, na moju pravdu bolo to aj dobré! Preto nám z neho nedal! Vedel, od čoho muchy dochnú! — Keď sme to zedli, naplnili sme flašku šupami jablkovými. Zacengali na štúdium,

na učenie. Všetci sme sa rozprchli, každý ku svojemu stolíku. Tu prišiel i náš milý Ráday do vnútra. Mal v obyčaji, že len kedy-tedy otvoril fiók stolika, kde sa flaška so zaváraním nachodila; s vidličkou pichol do zaváraného a keď kúsok zedol, potom zas sa ďalej učil, jako keby sa nič nebolo stalo. Tak i včul zapichol s vidličkou do flašky a ľahá-ľahá čosi, čo nemalo konca-kraja. A to na jeho najväčšie prekvapenie byly šupy! Bolo tu smiechu, až skoro praefekt mal s nami robotu. V ten deň sme obetovali Rádaymu šupy jablkové, ktoré by sme boli ináč i s jablkom zedli. To jest, my sme jedli po «pánsky», ovocie sme najsamprv obkrájali a šupy schovali. Jablko sme zedli, ale sme nedali «par-dón» ani šupám, lebo aj tie sme — pojedli.

Priblížily sa fašianky. My sme tiež chceli mať fašianky. Jednému klerikovi Karkóczyemu poslali rodičia celý kufor koláčov, ako dobrý kamarát povolal k hostine všetkých klerikov. Hostinu sme vydržovali po večernej modlitbe v dormitoriume, v izbe, kde sme spávali. Kufor bol otvorený a my všetci okolo neho. Jedli sme, koľko len každý mohol. — Bol tam jedon veľký kréah s vodou a nalievali sme z neho do pohárikov a štrngali si vesele.

— Chlapci, toto víno je lepšie, jako tokajčina! — hovorí Bergenoch.

Ale v tom okamžení začne búchať na dverách pán rektor a my skok: či na postel, či pod postel. Dvere sa museli otvoriť, ale pán rektor sa presvedčiac o našom priestupku, nepozeral do postele a pod postele, kde aj štyria skrývali sa učupení. Na druhý deň bolo kriminálne vyšetovanie. Pána rektora najviacej znepokojovalo to víno, čo sme spomínali, že je lepšie, jako tokajčina. Nechcel nijako uveriť, že to bola len voda. Konečne bol predvolaný i sám Karkóczy, pôvodca tej hostiny.

— Kde ste vzali to víno? — pýtal sa ho prisne pán rektor.

— Prosím, to nebolo víno, lež voda! — odpovedal on.

— Syn môj, povedz pravdu a necigáň! — napomínal ho pán rektor.

— Pán veľkomožný, my rozpamätujúc sa, že Kristus Pán premenil vodu na víno v Kaane Gallilejskej; rozkazovali sme tej vode: «Premeň sa na víno!» Ale veru tá voda zostala len vodou.

Pán rektor sa usmejúc, prikázal nám prisne, aby sme sa budúce chránili takéhto výstupkov. Čo sme sväte zaslúbili.

V ôsmej triede stal som sa sacellánom, to jest kostolníkom a s týmto úradom mnohých priateľov som si získal medzi klerikmi. Prečo? Preto, lebo čo vína zostalo po svätej omši, to bolo moje. A toto obnášalo každý deň aj tri deci. A už ktorý sa utiekal ku mne, že na suchoty hrdla trpí, už som len pomastil s tým vínkom jeho boľavé hrdielko; a toto obyčajne lepšie účinkovalo, jako prášky pána doktorové, ktoré sme skoro vždy za kachle vysypali.

Tento rok sme si zariadili aj bandu. Prímášom bol Roletti, ktorého sme mnohorázy s naším falošným vrzúkaním najedovali, skoro sa pukol od hnevu. Bol on ináč veľmi milý a krotký chlapák. Aj sa zapovedal, že by nebol viac prímášom ani za celý svet. Ale to mu už neverím, lebo keby ho tak spravili v Ostrihome za prímáša, neviem, či by sa nahneval.

Ja som bol v bande basistom, na base som hral. V ôsmej triede som už bol trochu väčší a preto som celkom dobre mohol obejmuf to basisko, Keď som sa začal učiť hrať na base, vždy ma posmievali, že čo budem mať z toho? Čo? Nuž aj včul si kedy-tedy zahrám na base a hvízdam si k tomu a je banda hotová. V gymnázii bola volaká slávnosť, ku ktorej nás pozvali hrať. Všetko by nám bolo dobre išlo, len ten posledný kúsok nie. Bol to marš «Rákóczi». Obecnstvo sa pomáľy pobieralo domov a toto nás celkom do zmätku priviedlo. Grener, ktorý hral na flaute, len jedno pískal, bol jako omámený. Mne spadly na zem nóty, ale som nepopustil takt, lež som strúhal, rezal nemilosrdne. To bolo šťastie, že ľudia nepozorovali na nás, lež sa tysli von; lebo ináč hotový by bol býval škandál.

V tom roku som zložil i matúrku a že sme prešli cez rozum professorov, to sa rozumie. O tomto ino-keď budem písať. — Vyschnutí, vyblednutí od toho mnohého učenia prišli sme domov na vakácie a tie dobré maminky až tak zalamovali rukami, že jaké mátohy vyzeráme. No ale masielko, kuracinka, koláčiky atď., ktoré starostlivosť dobrých mamičiek pristrojila, nás čoskoro sotavily.

(Pokračovanie nasleduje.)

CHÝRNIK.

Veľkodušnosť Jeho Excellencie pána biskupa spišského. Nieto toho týždňa, že by Jeho Excellencia osvietený pán biskup spišský dr. Alexander *Párvy* nepreukázal svoju lásku otcovskú oproti veriacim svojim. Kde len môže podporuje chrámy a školy. Najnovšie preukázal lásku a veľkodušnosť svoju oproti veriacim liskovským (v Liptove), keď im na novú školu tisíc korún doposlať ráčil.

My liskovskí veriaci vďaky vzdávame Jeho Excellencii za Jeho veľkodušnosť a budeme sa usilovať Jemu radosť spôsobif tým, že školu katolícku z rúk svojich si nepustíme a deti nám Bohom sverené dľa zásad viery našej vychovávať budeme.

Lúto nám je, že Jeho Excellencii osvietenému pánu biskupovi v novinách tolko naublivovali tí ľudia, ktorí by sa chceli podeliť s cirkevnými majetkami. Čo keby sa stalo, že by

cirkevné majetky neznabohovia odobrali, vtedy katolícke naše školy od židov istotne žiadnej podpory by nedostali. A predsa zaslepení niektorí katolíci by nedbali, keby cirkev olúpená bola o svoj majetok zdedený alebo spravodlivo nadobudnutý. Čo by tak židia na to riekli, keby katolíci chceli odobrať majetky a kapitále židovským bankárom a millionárom? — Haňba pre katolíkov, ktorí svoje vlastné hniezdo špinia!

Chýry z biskupstva košického. Osvietený pán biskup dr. August *Fischer-Colbrie* minulé dni sdržoval sa v Budapešti, kde účasť bral a zápisnicu viedol na porade sboru biskupského. — Dom katolíckych učňov obetovavosťou osvieteného pána biskupa, katolíckeho obecnstva a ministerstva obchodu postavený, posvätený bol 2. februára. Predbežne umiestnené je v ňom len desať učňov, zariadený je ale tak, že tam 25 učňov dostane bydlisko a úplné zaopatrenie. Je to tohoto druhu prvý ústav v krajine. — Franc *Gálffy*, vojanský duchovný kadetskej školy pre mnohoročné zvláštne zásluhy vyznačený je krížom rytierskeho rádu Franca Jozefa. — V tunajších katolíckych spolkoch aj minulého týždňa držali prednášky, asíce: 31. januára dr. Adalbert *Bálint*, radca rakúsko-uhorskej banky v spolku katolíckych tovarýšov o priemyselničtve; Jozef *Cserny* v katolíckom čitateľnom krúhu o nádhre; 3. februára Karol *Égely*, professor a kňaz praemonštratský v spolku kresťanských socialistov; 4. februára dr. Ján *Nyulassy* v spolku sv. Imricha a 5. februára Teodor *Forgách*, notár kráľovského súdu. — Kresťansko sociálny spolok zariadil 6. februára zábavný večierok, ktorý spolku hodného osuhu doniesol. — Ludvik *Balás*, biskup z Rožňavy dňa 4. februára prišiel na návštevu osvieteného pána biskupa košického. — Spolok kresťanských socialistov vyvolil za čestného predsedu tunajšieho kaplána Jozefa *Marczinko*. — Jozef *Káger*, vicedekan, farár z Boldogkőváralja a barón Julius *Jósika*, kaplán z obce Göncz od 24. do 31. januára vydržovali sväté missie v zemplinskom Geszthelyu. Vzдор krutej zimy, národ každý deň naplnil kostol a ku svätým sviatosťam pristúpilo 819 veriacich.

Andrássy o odborných organizáciach. Veľká deputácia priemyselného spolku budapeštianskych kováčov a fabrikantov kočov bola 4. februára v snemovni vyslancov na poklone u ministra vnútra grófa Andrássyho. Rečník deputácie Pavel *Zelenka* ponosoval sa pre terrorismus organizácií socialdemokratov. Poukázal na to, že kováčsky a kolársky priemysel ešte aj so zvláštnymi ťažkosťami zápasí a v ťažkom jeho položení by mu len to vypomohlo, keby odbornú sekciu kováčskych robotníkov patriacu do krajinského družstva železných a kovových robotníkov a sekciu kolárskych robotníkov, patriacu do krajinského družstva robotníkov pre drevený priemysel, rozpusťili. Jedine toto by zabezpečilo slobodu

práce pre pracovať chcúcejích robotníkov, ako aj svornosť medzi zamestnávateľmi a robotníkmi a polepšenie ich položenia. — Minister vnútra gróf Julius Andrássy odpovedal nasledovne:

— Ja som vyšetrovanie proti družstvu železných a kovových robotníkov už dávnejšie nariadil, myslím, že sa onedlho už aj skončí. Dotiaľ účinkovanie odbornej organizácie je vyzdvihnuté. Konečné rozhodnutie prirodzene závisí od výsledku vyšetrovania. Otázka je to, či možno dokázať, že terrorisovali, že proti nim pozdvihnuté obžaloby sú pravdivé. Jestli sa toto dokáže, tak buďte presvedčení, že zakročím proti nim celou prisnosťou zákona. Jestli sa ale obžaloby nodokážu, tak sa ku takémuto prísne kroku prirodzene nebudem môcť rozhodnúť, lebo ja ani záujmy zamestnávateľov, ani záujmy robotníkov osobitne nemôžem zastupovať, ale len rovnakú pravdu udeľovať a na tom som, aby štátny zákon v záujme obidvoch stránok prísne bol prevedený. Ja sa tedy výlučne tohoto budem pridzaf, ale jestli by sa dokázalo, že terrorismus odbornej organizácie slobodu práce ohrozuje, môžete dôverovať v tom, že energične zakročím.

Chýry zo Šariša. Prešov. Katolícky kruh Rákócziho zariadil zábavný večierok dňa 7. februára. Katolícke obecnstvo mesta a okolia súčasťnilo sa vo veľkom počte na tejto zábave. — Tieto dni predstavilo sa zastupiteľstvo obecnstva sriadeného 7. nového okresu slúžňovského županovi a podžupanovi a vyslovilo vďaky za sriadenie tohoto nového okresu. — Jozef *Gyák*, daňový pokladník slávil tieto dni 35-ročné jubiléum svojho úradníctva. Spoluúradníci jeho dali mu z tejto príležitosti do daru striebornú palicu. — Anton *Ander*, syn tunajšej vdovy učiteľskej, vymenovaný je za profesora reálky a dozoreu internátu do Déva. Vymenovaný dosiahol terajší pekný úrad vlastnou usilovnosťou a požíva pritomne sladké ovocie svojej neunavenej pracovitosti. — *Bardijov*. Julius *Grofsik*, mestský radca a Štefan *Tóth*, mestský kapitán usporiadali zábavný večierok, jehož čistý a dosiahly pekný výnos obráti sa na podporu nešťastných v južnom Taliansku zemetrasením navštvienených. — Tunajší kúpeľ prevzala už správa novej spoločnosti. Hostov zo stanice do mesta dovážaf budú automobilom. — *Kisszeben*. Tunajší kráľovský sudca Mikuláš *Krayzel* vstúpil do stavu manželského so slečnou Elisabetou *Medveczky*, dcérou kráľovského verejného notára v Rimaszombate Alexandra *Medveczkyho*. — *Zsebfalu*. Tunajšie obecnstvo účastné bolo minulé dni veľmi peknej slávnosti. Slečná *Magdalena Bleyer*, dcéra tunajšieho árendáša prijala krst svätý. Vo viere ju vyučoval a pokrstil Peter *Hartsár* praepest farár sabinovský, — *Girált* Dr. Ján *Steinauer* okresný lekár padol v obeť svojmu povolaniu. V okrese vypukol šarlach, ktorým sa nakazil a zomrel dňa 27. januára v 33. roku veku svojho. Ostaly po ňom dve malé siroty. Mladá žena od veľkého žiaľu tiež ťažko ochorela. — Hospodársky spolok usporiadaf 30. januára poučné prednášky hospodárske v obci *Sósgyűlész*.

Terror socialdemokratov. V sobotu, 30. januára večer socialdemokrati neočakávane znova začali pracovať obvyklou zbraňou: organizovaní strieľali na neorganizovaných robotníkov. — Nebol síce nikto ranený, ale tomuto nie «elvtársi» boli na príčine, lebo oni revolvery mali guľami nabité a že netrafili môže sa náhoda ďakovať. — Prípád je nasledovný: V Koháryho ulici v dome číslo 19. je krčma Maximiliana Schvarza, kam kočišia okolitých mlynov chodievajú na večeru. Aj v sobotu večer asi o 7. hodine prišli do krčmy desiati kočišia parných mlynov, posadali si za stôl a začali si upíjať. Keď sa najlepšie zabávali, dvere krčmy sa odrazu otvorily a v kročili dnu dvaja revolvermi a palicami ozbrojení ľudia. Poobzerali sa a keď zazreli v krčme sediacich kočišov, priblížili sa k nim. Zjavenie sa ozbrojených ľudí vzbudilo v krčme pochopiteľný úžas, každý sa ponáhal ku zadnému východu. Ale na útek už nebolo času. Prv ešte, než by sa okolo stola sediaci kočišia boli vzpomätali, dvaja revolvermi ozbrojení ľudia priskočili k nim a strelili na nich zo svojich revolverov, ale guľe na šťastie netrafily. Na výstrel povstal veľký krik a hluk. Každý sa chcel zachrániť. — V tomto všeobecnom zmätku ušli aj útočníci. Na ktorých krčmár Schvarz aj vystrelil, ale ich tiež netrafil. Krčmár hneď oznámil vec polícii, ktorá hneď zaviedla ďaleko siahajúce vyšetrovanie. Na vonkajšie pozemky piateho okresu boli vyslaní policajti, ak by volakde našli útočníkov, o ktorých si krčmár Schvarz myslí, že to akiste budú dvaja z tých kočišov mlynov, ktorých na Sylvestra prepustili zo služby.

Klamstvo so zlatými prsteňami. Priemyselný spolok zlatníkov v Budapešti tieto dni oznámil polícii, že v hlavnom meste uvádzajú do obehu také zlaté prstene, ktoré sú síce zo 14-karátového zlata zhotovené, ale ich vnútro naplnené je necenným cinkom a medou. Celé Uhorsko, ba i cudzozemsko je zaplavené týmito falšeninami. Tak aj v Londýne prišli na toto klamstvo a upovedomili o tom budapeštiansku políciu. — Polícia zaviedla vyšetrovanie a vysvitlo, že tieto prstene pochádzajú zo závodu zlatníka Mateja Mayerhoffa v Kisdíofa-ulici pod číslom 13. Mayerhoffa predvolali na políciu, kde zlatník dokázal, že on zlaté prstene kúpil v dielni zlatníka Fischera v Kossuth Lajos-ulici v dome číslo 1. a že takú cenu platil za ne, jakoby celé z pravého zlata boly zhotovené. Nato vypočuli aj Fischera, ktorý tvrdil, že o veci nič nevie, ale za pravdepodobné považuje, že jeho robotníci sú vinní. Prstene totiž pošlú do úradu na puncirovanie prv. než by bol do nich kameň nasadený. Dľa Fischera mohlo sa udať, že dotičný robotník, keď nasádzal kameň, vyvrtal z vnútra prsteňa zlato a dal doňho necennú liatinu. Polícia zhabala na sklade sa nachodiacie prstene a zaviedla prísne vyšetrovanie, že kto je v tejto veci vlastne vinný.

Do zálohu dané ľudské srdce. Pred niekoľkými dňami na viedeňskej polícii hlásil sa jedon zlatník, menom Prochaska a rozpovedal, že nedávno na licitácii

kúpil jednu striebornú urnu, v ktorej na veľké svoje prekvapenie našiel jedno soschnuté ľudské srdce. Urnu, ktorá aj s inými cennými vecmi bola založená, má podobu kalicha a na jej vrchnáku je vyrytý dátum: 14. marec 1835. Polícia ustánila, že urnu zhotovil viedeňský zlatník Christian Sander, ktorý ale už dávno zomrel, jeho obchod zanikol a knihy sa zatarasily. Urnu s ostatnými predmetami založil dňa 12. februára 1908. údajne istý Bösendorfer, ale polícia už vystopovala, že si patričný udal falošné meno. Teraz vysvitlo, že je to srdce jedného dvorného radcu, ktorý zomrel 14. marca 1835. v I. okrese Viedne. Urna jako dedictvo dostala sa ku jednému na vidieku bývajúcemu človekovi, ktorý ju pozdejšie založil a nevymenil.

Srbský kráľovič sa zabáva. Syn srbského kráľa Petra, dedič trónu knieža Georg opäť dal svetu príležitosť, aby o ňom rozprával. — Teraz to urobil, že ľad zamrznutého Dunaja pod Belehradom dal sekerami popretínať. Ku svojej zábave si vyhlíadal dvanástych obecných vojakov, ktorí sa potom na jeho rozkaz museli v chladných vlnách Dunaja okúpať. Niet pochybnosti, že si vojaci kožu neoparili, ba že im vôbec nebolo teplo. Pochabý korunný princ sa potom náramne zabával na tom, že sa vojaci nie s veľkou oduševnenosťou ochladzujú v Dunaji. Tento podarený žart ale knieža Georg držal v tajnosti. — Len tak to vyšlo na javo, že jedon z vojakov povážlivo ochorel a v svojej rozhorčenosti knieža oznámil. — O výtečnom princovi dosiel ale aj iný chýr. Dedič trónu totižto vezúce sa po tieto dňa na automobile v ulici kniežata Miloša úplnou rýchlosťou vletel do jedného telegrafického stĺpa. Dedič trónu, ktorý s automobila zavčasu soskočil, sa len nepatrnejšie urazil na tvári. Automobil sa veľmi porúchal. Dedič trónu po tejto nehode vysadol na koňa a vrátil sa do kráľovskej palaty. — Potom sa povozil po meste, aby ho obecenstvo hlavného mesta malo príležitosť oslavovať.

Smutný osud vyťahovalcov. Istý uhorský baník z amerického mesta Maybeury (Západná Virgínia) píše: Dňa 29. decembra minulého roku vybúšila tunajšia baňa Lick-Brauche a dňa 12. januára zase explodovala. Pri prvom výbuchu zahynulo 53 baníkov, ktorí upratúvali baňu a len baňský majster sa vedel zachrániť. — Nešťastie zapríčinil výbuch plynu a uhelného prachu. Medzi mŕtvymi boli aj traja Slováci. Výbuch sa udal len v takzvanej starej bani. Druhý výbuch ale, ktorý sa udal 12. januára, rozprestrel sa na celú baňu. Ochranici sa len 15. januára cez nový ventillátor mohli dostať na miesto katastrofy. Našli 65 mŕtvych; medzi nimi sú aj Juraj Rabinsky i jeho syn Michal z obci Nagykázmér (stolica zemplínska), ako aj Slovák Michal Piško.

Smrteľné nešťastie. Na železničnej stanici Rákó-pribócz (Turiec) dňa 25. januára v noci udalo sa smrteľné nešťastie. Vlak totižto zablávil jedného chudobného robotníka a jeho telo až na nepoznanie roztrhal. Nešťastie, ako očiti svedkovia hovoria, sa nasledovne udalo: Keď sa osobný vlak číslo 307. pravidelne pohol

na cestu, na stupátko jedného vozňa vyskočil jeden človek a najprv shodil na stanicu niekoľko balíkov, potom ale aj on sám skočil z jachajúceho vlaku. Nešťastník sa ale na schodoch sklzol, stratil rovnováhu a padol hlavou rovno pod kolesá, ktoré mu hlavu rozmrvíly. Službu konajúci úradník naskutku oznámil nešťastie vrchnosti, ktorá dňa 27. januára mŕtvolu prezrela. Dľa mienky osobníctva stanice zadravený človek si pravdepodobne to myslel, že už prešiel tú stanicu, na ktorej chcel sostúpiť a v polosne vyskočil z vlaku. Má sa za to, že zadravený bol jeden z robotníkov drevo-kupea Armina Büchlera v Turč. Sv. Martine.

Vražda. Na kopaniciach v Detve (stolica zvolenská) v nedeľu týždeň večer si štyria mládenci popíjali. Jedon z nich Tomáš Budač vystriehol domov sa poberajúceho Jozefa Lakotu a tak ho ovalil jedným drúkom po hlavu, že Lakota bez povedomia klesol na zem. — Jeho mŕtvolu potom na druhý deň našli zamrznutú.

Nešťastie robotníkov v horách. Zo Zvolena sdeľujú, že dňa 17-ho januára dvaja robotníci z Trhanovej (Divény Oroszi, stolica novohradská) rúľali v jednej hore drevo, Rubači mali pri sebe veľa pušného prachu. Popoludní si sadli ku ohňu olvrontovať. Pušný prach v blízkosti ohňa vybušil a robotníkov strašne popálil. Dvaja robotníci prišli o zrak.

Etna soptí. Z Katanie oznamujú, že vulkán Etna soptí. Z kráteru sopky vystupuje asi sto metrov vysoký stĺp dymu a po úbočí vrchu valia sa celé potoky lávy, ktoré hrozia zkazou malým dedinkám na okolí. Obyvatelia opustili svoje domy a presťahovali sa do miest. Na južnom úbočí vrchu sa nachodiace jedľové hory sú v plameni. Výbuch menovite v noci poskytuje úžasne krásny pohľad. Z Katanie do ohrozovaných obcí išla pomocná expedícia.

Pustošiaci výchor v Amerike Pobrežie Tichého oceána — ako z New-Yorku oznamujú — stihla obrovská katastrofa, ktorej podrobnosti sú ale ešte neni známé. Na mori povstal strašný víchor zvaný cyklon a tento hádzal na breh sfa domy vysoké vlny, ktoré za niekoľko minút celé obce zaplavily. — Vlny spustošily obrovské lesy a ochranné násypy. Celé cesty a železničné dráhy boly zničené a premávka na viacerých miestach zasekla. Ponevác telegrafické vodítka vyšly tiež na zkažu, o katastrofe podrobnejšie zprávy len pozdej prišly, dľa ktorých veľa ľudí prišlo o život.

Japonské knieža v Uhorsku. Z poverenia japonského cisára knieža Kniu ešte behom tohoto mesiaca

do Thorska, aby tu študoval poľnohospedárske pomery. Knieža Kniu zajde do viac stolíc, aby si — menovite ohľadom pestovania obilia — bezprostredné zkušenosti nadobudol.

Zadrávila ho železnica. V Kóbányi pri dolnom nádraží na železničnej čiare Kóbánya—Lajosmizse 27. januára ráno našli medzi koľajnicami jednu mŕtvolu mužského. Ustálili, že nešťastný človek je Štefan Erös, ktorý bol železničným robotníkom a pravdepodobne v opilom stave sa dostal na koľajnice.

Figel vystahovaleckého agenta. Zo Sátoraljauhelyu oznamujú, že pohraničná polícia zatkla vystahovaleckého agenta Ignáca Gelba, rodom z Humenného, ktorý šestnásť vojopovinných mladíkov ukryl do slamy na vozoch a tak ich chcel previesť cez hranicu, aby sa mohli dostať do Ameriky.

Pozvanie. *Budapeštiansky Katolícky Delníchy Kruh* usporiada dňa 20. februára (v sobotu) 1909. v hostinci p. Poosa (Vig-ulica číslo 18., na rohu Bérkocsis-ulice) tanečnú zábavu spojenú s divadelným predstavením a svetovou poštou, na ktorú sa všetci priatelia a známi s úctou povolávajú. Vstupné: V predodpredaji 80 hal., pri pokladnici 1 koruna. Začiatok presne o 8. hodine večer. Čistý výnos venuje sa sirotám odumretých členov kruhu. — Vstupenky dostať: V miestnosti Kruhu (VIII., Práter-u. 6.), u gazdu L. Krajcsi, v hostinci u p. Poosa (Vig-u. 18.) a u každého výborníka kruhu. — O dobré jedlá a nápoje je postarané. Chýrečná cigánska hudba, ktorá nám slúži na rozveselenie ducha. — Prosíme všetkých bratov a sestry slovenské, aby svojich známych a priateľov dovedli, kde sa iste veľmi dobre zabavia. *Správa*

HOSPODÁRSTVO.

Hospodárske rady.

O falšovaní múky. Pred rokmi bolo by ozaj zbytočným bývalo o falšovaní múky prehovoríť. Skoro každý gazda, keď si dorobil zbožia, dal si z neho tolko zomleť, kolko mu bolo potrebné pre domácnosť, potrebnú zásobu obilia si zadržal na siatie a ostatné to odpredal. Ale teraz to už nenie tak: sotvy sa obilie soberie z poľa, už každý ponáhľa sa s ním na trh, aby ho odpredal a ak si má potom za čo kupovať, kupuje si múku. Teda opravdivý opak starodávneho ga-

Osožné a chytré prevedenie parcellovania.

«A Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete» «Krajinský gruntovno-úverkový ústav» do obchodného oboru svojho prevzal provodenie parcellovania a ku tomuto cieľu udeľovanie požíčiek. Ciele ústavu tohoto vytvárajú úžernictvo každého druhu, preto on sám nekupuje majetky ku parcellovaniu, lež na žiadosť prevezme za miernu odmenu unovania úplné prevedenie parcellovania (rozumie sa prácami právnyimi, merníckymi a v gruntovných knihách) a k tomuto cieľu vyšle na miesto svojho splnomocneného človeka, ktorý postará sa o prevedenie všetkých prác miestnym požiadavkam zodpovedne. Ku cieľom parcellovania ústav ochotne povoluje požíčku pri výhodných podmienkach, o com vysvetlenie, prospekt, hlavná správa (Budapest, V. kerület Géza-utca 2. szám) na žiadosť ochotne odosiela. — Výhody poluúčinkovania ústavu sú: 1. Lacné prevedenie parcellovania. 2. Ústav nerobiac nároky na podiel osohu, kupec v tej cene dostane pozemky, v akej ich majiteľ odpredá. 3. Kupec a odpredavatia pozbavia sa všetkých starostí parcellovania. 4. Odpredavateľ naraz v jednej sumne dostane kúpnu cenu. 5. Spoločná zodpovednosť je vytvorená. 6. Všetky útraty dávajú sa popredku. — Zvláštne výhody ústavom povolenej požíčky ku parcellovaniu: 1. Pripadný diel podlžnosti spláca sa pozadne. 2. Požíčky povolujú sa počnúc už od 300 orún. 3. Požíčka vypláca sa celkom v hotových peniazoch. 4. Listina verejného notára nenie potrebná, potrebuje sa len lacné uhadnovenie notárske. Ústav požíčku vypovedať nemôže.

zdovania. — Že sa v tomto ohľade stárodávne obyčaje nezachovávajú to sa môže pripisovať buď biede, buď pohodlnosti. Ubiedený gazda zo všetkých strán je nútený čím skôr ku grošu sa dostať. Odpredá obilie hneď, ako ho môže. Tento je teda okolnosťami nútený, tomu nemôže sa zazlievať, že si nedal namlet múky zo svojho obilia. Ale ten gazda, ktorý to z pohodlnosti robí, ten sa už nemôže ospravedlniť. — Darma sa vyhovára gazdina, že škoda čas márneť cúdením, premývaním obilia a niekedy aj vyčakávaním vo mlyne, keď lacnejšie môže si kúpiť krajšiu múku, ako keď si ona dá obilie zomleť. — To, že by jedna múka mohla byť lepšia, ako druhá, to jej ani len na um nepríde.

Nenie tomu dávno, že boly prevedené zkúšky so všelijakými múkami. Pri týchto zkúškach sa dokázalo, že zo 173 rôznych múk 106 bolo falšovaných. Múku falšujú všeliakými spôsobmi; najobyčajnejšie látky na falšovanie múky sú:

Múka zo zrn porastených a zatuchlých, múka zo slnečných semien, z prosa, z kukurice, hrachu atď. — Piliny, lacnejšia múka, vmiešaná do drahšej.

O výšuvodených látkach aspoň nemôže sa povedať, že nám ohrozujú zdravie, ony nás len o naše groše donesú, ale čo máme povedať na látky minerálne, ako: sádra (gyps), piesok, biela hlinka, krieda, múčka z kostí, vápno, biela skalica, horká soľ, kamenec a pod. Že tieto látky nemôžu byť lahostajnými na naše zdravie, o tom je každý presvedčený.

Držme sa my v tomto ohľade len našich predkov, nahotovme si múky pre vlastnú potrebu zo svojho obilia a neuškodíme si ani na vačku, ani na zdraviu. — Keď si prezrieme výšuvodené látky, ktoré sa upotrebujú na falšovanie múky, ľahko nahliadneme aj to, prečo môže byť múka kupovaná lacnejšia, ako doma dorobená. Keď si sami dorobíme obilie, ako by nám mohla lacnejšie prísť múka kupovaná, na ktorú sa obilie muselo skupovať, viac priekupcom cez ruky prejsť a každému dôchodok doniesť. A pri tomto ani nespomenula sa vlhkosť. Často váži múka aj o $\frac{1}{6}$ — $\frac{1}{7}$ viac, ako by vážila, keby ju sklepnik držal na suchom mieste; tak teda za liter vody, ktorá je obsažená v múke, platíme 25—30 halierov.

*

Do jakého času máme kravu pred otelením dojiť? Chybujeme, keď dojíme kravu až do samého otelenia a to z nasledujúcich príčin:

1. Vývinu telafa to škodí.
2. Krava oslabne.
3. Mliečne žlázy ustávajú v činnosti.

Krava dojená až do otelenia rodí slabé teliatka a dáva po otelení menej mlieka. Obyčajné kravy 2—3 mesiace pred otelením samé prisušia, ale dobré dojky pri dobrom kŕmení a opatrovaní dojily by až do samého otelenia; pri tých je treba «prisušenie» previesť umelým spôsobom.

Nikdy nesmieme prestať s dojením naraz, ani nechať vemenú nedostatočne vydojenú. Prisušenie docie-

lime tak, že dobu medzi dojením stále viac a viac predlžujeme. Asi 10—12 týždňov pred otelením vynecháme poludné dojenie a dojíme len rano a večer, neskôr dojíme za dva dni tri rázy, potom len raz denne a konečne raz za 36—48 hodín. Vždy je ale treba *dokonále vydojiť*. Pri takom počínaní podarí sa nám aj pri najlepších dojkách vyvinovanie mlieka na 4—6 týždňov pred otelením potlačiť bez toho, že by sme krave najmenej ublížili.

*

Ako poznať opravdový vosk? Asi iste môžeme sa presvedčiť, že vosk, o ktorom pochybujeme, že je opravdový, alebo robený, keď kúsok opravdového vosku vložíme do pohára čistou vodou naplneného, ktorý bude na vrchu po vode plávať. Teraz pozorne prilejeme do tej vody tolko špiritusu, aby sa vosk zahrúžil, ale aby nespadol na dno, vtedy ho vytiahneme a vložíme miesto neho kúsok z toho vosku, o ktorého pravdivosti sa chceme presvedčiť. Ak tento ostal na povrchu plávať, alebo spadol na dno, tak je to znak, že je to robený vosk. Keď by bol opravdový, tak by tak plával, ako ten kúsok, ktorý bol opravdový, čo sme vytiahli von z vody.

*

Liepenka na sleziace sudy. Na zapchatie sleziacich sudov a ku zamedzeniu slzenia možno si veľmi dobrý prostriedok nasledujúcim spôsobom pripraviť. — Na lahodnom ohni roztopí sa 60 čiastok bravčovej masti, 40 čiastok kuchynskej soli a 33 čiastok bieleho vosku a keď sa to všetko spolu roztopilo, tak k tomuto všetkému primiešajme ešte 40 čiastok dľa váhy čisto preosiateho dreveného popola. Touto miešaninou zatрие sa za tepla náležite očistená chybná čiastka suda. — Akonáhle toto mazivo zastidne, naskutku nepriedušno zatvorí štrbinu alebo puklinu suda a slzenie úplne prestane.

*

Dobrý prostriedok na sliepanie. Keď rozbité sklo, porcellán alebo iné podobné črepy rýchle a dobre slepiť chceme, tak rozpustíme v sobriatej ližičke málo bieleho želatínu v nečo octe a takto nadobudnutým roztokom natrimo črepy, ktoré slepiť chceme. — Akže tie slepené veci aj vo vode potrebujeme, tak pridajme k octu niekoľko omrvínok chromkálovej kyseliny a slepený predmet nechajme za čas na vidnom mieste stáť. Takto potom tá liepenka velice tuho drží a slepené čiastky nerozídu sa ani vo vode.

*

Cibuľa liek proti kašľu a prostriedok proti zime. Proti kašľu odporúča sa ako dobrý liek podrobená cibuľa smiešaná s medom. Z tohoto domáceho lieku ráno, na poludnie a večer po jednej lyžici užijť a kašeľ, ak povstal od prechladnutia, v krátkom čase prestane. Pokrájanej cibule má byť asi piata čiastka medu. — Proti zime o veľa istejšie obráni cibuľa, ako pálenka. Hlávka cibule by nemala nikomu chybeť, kto sa cez zimu bere do hory, alebo na cestu. — Kúsok

cibule s chlebom lepšie prehreje prezimeného človeka, ako bársaký trúnok a pri tom ho ani neomámi, keď si z nej viac zaje. Čo sa nemôže o trunku povedať, keď si z neho niekto viac hrkne aby sa lepšie zohrial, za ktorým — keď mu vyfúka z hlavy — tým lepšie pocítiť zimu.

DOPISY.

Berzsény (Brezán).

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Mnohovážny Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie tohoto dopisu v našom «Kresfane».

V tomto ledva započatom roku dožili sme sa my farníci Berzsenský (Brezán), kde aj Nádasér-Pollusz a Kis-Próna patria, radostného týždňa. Dávno očakávané sväté missie vydržiavané boli totiž aj u nás, a síce od 10. do 17. januára. Vydržiavali ich dvojctihodní páni missionári lazaristi: Jozef Báthora a Ján Bottka. Znakom spasonosného jejich účinkovania je, že vyše 1600 veriacich pristúpilo ku sviatosti pokánia.

V nedeľu, 17. januára posvätený bol na pamiatku svätých missií založený kríž, ktorý zhotovili dvaja synovia Jozefa Gandel, terajšieho pána rychtára beržeňského. Pri processii krom veľkého počtu dievčienec v bielom ruchu oblečených a vencami ozdobených, súčasťnilo sa na stá a stá nábožných veriacich.

O duševné spasenie naše starostlivý a vrele milovaný náš pán farár Ignác Lukács držal záverečnú reč, poďakujúc sa dvojctihodným pánom missinárom v mene svojich veriacich. Ako povedal nasledujúce slová: «Ľud môj dobrý vždy bude povďačnosťou sa chovať ku vám, nezabudne na tie spasonosné napnminania k obnoveniu a k posilneniu kresťanského života, keď sa aj vzdialite od nás, hlásať nám bude vaše otcovské napomínanie dnes posvätený, takzvaný missionársky kríž, na ktorom písané stojí: «Zachráň dušu svoju!» Ľud sa dal do hlasitého plaču. Dňa 18. januára už o 10. hodine predpoludním shromaždil sa Ľud a očakával odchod pátrov missionárov. Viac ako sto dievčienec v bielom ruchu oblečených a vencami ozdobených a vyše tisíc veriacich odprevádzalo ich až ku hradskej, kde dvojctihodný pán Jozef Báthora z koča odobral sa od Ľudu a povedal na rozlúčku: dá Boh, že sa pri renovácii ešte uvidíme. Ľud zarmútený vrátil sa do kostola a modlil sa volajúc: nech sú požehnané všetky jejich cesty a skutky! Bože dobrotivý, buď Ty sám jejich odplatom!

S kresťansko-ľudáckym pozdravom

Jakub Rybár,
kostolný inšpektor.

Kézmárk (Spiš).

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Veľactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie týchto mojich riadkov v našom milom «Kresfane».

Kézmársky evanjelici niako nechcú pristať, aby sa ich náboženská ľudová škola zoštátnila. To je veľmi pekné! Mnohí katolíci by sa učiť mohli od nich. Tamojší katolíci a židia už pristali. Teraz sa vedú pojednávania zo štátom. Daktorí myslia, že o dva roky už iste bude tam štátna škola. — Žiaľ Bohu, s tým znovu padne jedna pevnina katolicizmu, ktorá by všade bola potrebná na tom vidieku, kde sú katolíci slabší, k pestovaniu a k potvrdeniu katolíckeho smýšľania.

Daj Bože, aby celý katolícky svet školu za sestru kostola považoval!

S úctivým pozdravom

Bojovník katolíckych škôl.

Od Solčian

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Ctený Pán Redaktor!

Uctive prosím, ráčte v našom milom «Kresfan»-e uverejniť tieto riadky.

Či to nenie podivná vec, že jakonáhle zvolia koho za rychtára, hneď napáchne liberalismom. No jedného predsa poznám, ktorý bol 30 rokov rychtárom, po jeho smrti zase jeho syn bol zvolený za rychtára a predsa vždy sa choval bri voľbe a mimo voľby tak. ako sa to svedčí na kresfana poriadneho; a ten muž sa menuje Jozef Babčan, zámožný občan solčiansky. Nátlak notára, nátlak služného vždy bol slabší, nežli jeho ráz kresťanský.

Ach môj dobrý Bože! keby každá dedina mala takého Babčana, však by to len veselo bolo s našimi pomerami Ľudu.

S úctivým pozdravom

Jožko Zbadal.

Z Veľkých Topoľčian.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Veľactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie tohoto dopisu v našom «Kresfan»-e.

Niako nemôže sa nám do hlavy vmestiť, prečo tak veľmi leží v žalúdku tá kresťanská ľudová strana pánu hlavnému služnému, ktorého brat perníkár je veľmi poriadnym ľudákom kresťanským. Však pán hlavný slúžny aj klerikom bol, tedy tým divnejšie je jeho smýšľanie. Nuž dobre, nech sa len nemiešajú vlasteneckí ľudáci do politiky, bude vidieť pán hlavný slúžny, že mu čo chvíľa toľko nezbedníkov padne za krky, koľko ich v Senici mal, však ho potom vezmeme na otázku ná stoličnom výbore, prečo nenávidel kresťanskú ľudovú stranu, ktorá je najväčšou a najsilnejšou prekážkou každého neriadu?!

Nech si nerobí pán hlavný slúžny dobrovoľne nepriateľov, lebo taký nepriateľ, ako palček, viac mu môže škodiť, nežli osožiť taký priateľ, ako po lakeť ruka! Pán Tóth by mu vedel o tom mluviť.

S kresťansko-ľudáckym pozdravom

Čizmár.

Z údolia Nitry

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Mnohovážny Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie tohoto môjho dopisu v našom milom «Kresťan»-e.

Sláva ľudovej strane, že vyprostredkovala ten zákon, v smysle ktorého gazda a či pán musí dať sluhom na malý pohrab 10, na veľký ale 20 korún. — Ktorý sluha nečiní pri pohrabe parádu, ešte mu aj zvišší z tej summy. — Aj to je dobrý zákon, že sluhu nemôže nútiť žid hospodár, aby zapriahal do nákladu. A ktorý to čini, robí to len pálenému k vôli. Lebo sú aj takí kresťanskí otroci, ktorí pálenému k vôli aj do horúceho pekla by skočili.

Takých slepých, zatemnených otrokov je aj v Nitrianskom údolí dosť. Keď kúkol všade sa najde, aj kde ho nezasejeme, zide; a keď ho neočakávame, iste príde.

S kresťansko-ľudáckym pozdravom

Ján Šiško.

Odkazy redakcie.

Alfonsko P. Ani nevieme prečo, vašim dopisom ale veľmi ste nás potešili.

B. T. U. Že či je tá predloha ozaj taká zlá? — Nuž papier je trpezlivý! Čo o tom píšu, je iba socialdemokratické balamutenie.

F. K. K. List sme nedostali.

K povšimnutiu.

Všetkých ct. predplatiteľov našich, úctive vyzývame s prítomným, aby svoje predplatky s obratom obnovili. V záujme katolíckej tlače prosíme tiež našich priateľov, aby náš časopis všemožne rozširovali.

Administrácia.

Ceny potravných článkov.

V Budapešti, 6. februára.

Úradne značené ceny za 100 kilogramov. *Pšenica*: cisárska K 25.60—26.85, stolnobelehradská K 25.45—26.50, peštianska K 25.50—26.55, banátska K 25.55—26.80. — *Raž*: prvotriedna K 19.85—20.05, druhotriedna K 19.75—19.85. — *Jačmeň*: prvotriedny K 17.00—17.20, druhotriedny K 16.50—16.80. — *Proso*: K 13.75—14.00. — *Ovos*: prvotriedny K 17.55—18.00, druhotriedny K 17.25—17.55. — *Kukurica*: Kor. 14.05—14.25. — *Repica*: 31.50—32.50 K.

Múka pšeničná:

	0	1	2	3	4	5	6
K	19.60	19.20	18.80	18.40	18.00	17.40	16.90
			č.	7	7½	8	
			K	15.70	13.60	8.40	

Za 50 kilogrammov i s vrecom.

Drobné otruby: K 6.60, hrubé K 6.60.

Strova: Fazula obyčajná biela K 19.00—20.00 fazula strakavá K 12.50—13.50. — **Hrach**: nelúpaný, čistý K 26.00—28.00, lúpaný K 24.00—46.00. — **Šošovica**: čistá K 30.00—58.00. — **Konopné semä**: K 21.00—22.00. — **Mak**: K 46.00—48.00. — **Rasca** (kmín): Kor. 107.00—108.—. Všetko po 100 kilogr.

Sviňská masť: budapeštianska K 139.00—140.00, vidiecka K 000.00—000.00.

Slanina: mestská 4-kusová K 106.00—107.00, 3-kusová K 112.00—113.00. vidiecka K ————— za 100 kilogr.

Ďatelinové semä: Červená ďatelina K 138.00—145.00, lucerna jasnozorná K 128.00—136.00 za 100 kg.

Slivy: (z r. 1907.) bosenské (120 kusové) K 16.50—17.00, (z r. 1907.) srbské (120 kusové) K 16.75—17.25 po 50 kilogrammoch.

Petrolej: Fiumánsky krystalový K 37.00, fiumánsky White-Star (***) K 31.00 za 100 kilogr.

Koloniálny tovar: *Cukor* v klobúkoch K 79.00 do 79.50, kockový K 81.00—81.50, žltý K 79.00—79.50 za 100 kilogr.

Spiritus: Rafinovaný odanový vo veľkom K 177.50 do 178.50. Denaturalisovaný, ku priemyselným účelom jeden barill 50.00—51.50.

Zemiaky: (hornouhorské) ružové K 5.30—5.40, žlté K 6.30—6.40 za 100 kilov.

Vajcia: prima uhorské K 110—114, od Tisy K 108—109, sedmohradské K 108—110 jedna kystňa, obsahujúca 1440 kusov vajec, vo veľkom.

Drúbež (hydina) živá. Husy krmené K 1.52—1.64 kilogr.; kurence k smaženiu a k pečeniu K 1.80—3.20, sliepky na polievku K 3.20—4.00 za jeden pár.

Maslo: k čaju K 1.80—2.00, k vareniu K 1.40—1.50, syr 10—12 h., všetko v kilogrammoch vo veľkom.

Cistú hlavu! Silné nervy!
Zdravý spánok máme, nemáme
bolesti hrđla a prs, krče, zimničný
stav, jestli užívame pravý Fellerov
Elsa fluid. Tucet na próbá franko
5 korun. Neznáme žiadneho zap-
čenia, bolesti žalúdka, zlatú čilu
atď. v páde upotrebúvame Felle-
rove rheubarbové Elsa Pilulky na
prehnanie. 6 š. atuliek franko 4 K.
Dostať, u E. V. Feller v Štubici.
Kostolná-ul. 18. (st. zahrebská).

Pýtajte si
zdarma a franko moj hlavný cenník s
vyše 3000 vy brazením hodin a tovaru
zo zlata a striebra atď.
Prvá dielňa hodin v Brúx **Haus
Konrad** cis. a kr. dvorný liferant Brúx
číslo 1388 (Čechy).
Svajciarskeho systému Roskopf patent hodinky K 5.—
Registované Orol Roskopf Anker Rem. hodinky K 7.—.
Opravdové strieborné remontoir hodinky K 8.40. Žiadne
riziko. Výmena povolená alebo návrat peňazi.

Do pozornosti každému

odporúčame, že kto kašle, je zachrípnutý, zašlamovaný, nemá chuť k jedeniu, v noci sa potí, je slabý, alebo tieto neduhy pozoruje pri členoch svojej rodiny, nech dá hneď doniesť

ÖRKENY-ov lipového mädu sirop

a zahatí šírenie sa choroby

ÖRKÉNY-ov lipového mädu sirop,

dla mnohých listou uznania

prevyšuje všetky podobné prostriedky, utišuje kaškanie, zastavuje plavanie krvi, zvláštne rozpušťa stojín napraviť chuť k jedeniu a prekážo neprijemné pocienie sa v noci. — Vyznačenie zlatou medailou na anglickej výstave. Cena neánej fľašky na prírodu 3 koruny, veľká fľaška 5 korún po voprednom zaslaní peňazí posla dorabateľ:

Örkény-ová „Apostol“ lekáreň

Budapešť, József-körut 64. (S Klad 76.)

Najlepší český prameň k objednaníu.

Lacne perie na posteľ!

1 kg. sivé drapané 2 K, ľešie 2 K 40 h.; polbiele 2 K 80 h.; biele 4 K; biele páperové 5 K 10 h.; 1 kg. veľmi fajne, ako snah biele, drapané 6 K 40 h., 8 K.; 1 kg. papierie, sivé 6 K, 7 K; biele fajnové 10 K; naj-fajnejšie papierie z prs 12 K. — Pri oblednaní 5 kg. franko. —

Hotové posteľe z hustej tkaniny červeného, modrého, bieleho alebo žltého nankingu, 1 perina. 180 cm. dlhá, 116 cm. široká s dvomi podhlavkami, každý 80 cm. dlhý, 58 cm. široký, naplnený novým, sivým, veľmi trvácim perím 16 K; polpapierie 20 K; papierie 24 K; jednotlivé periny 10 K, 12 K, 14 K, 16 K; podhlavky 3 K, 3 K 50 h., 4 K. Vývoz s postovom dobierkou od 12 K počnúc franko. Výmena alebo návrat dovolené.

Za nezodpovedné návrat peňazí. **S. Benisch v Deschenitz** číslo 826. Böhmerwald. Cenníky franko zdarma.

Professor Pawlow dokázal,

že zdravé chutvanie, najmohtnej podporuje vylučujúce nervy žalúdka. Žalúdok má oriadne posilnú úč. a cnutvanie vzbudujúce sú povodné žalúdkové kvapky Brády-ho.

Proti nechuti k jedeniu, sdtu, zá e zbytočnej ky-tine žalúdka, belecnu hlavy a žalúdka neporiadnemu tráveniu a jeho následkom, atď. dekázine najlepší liek. K dostaniu v lekárnach.

C. Brády lekárník, Vieden Fleischmarkt 1. Depot 212. posla 6 fľašiek za 5 korún., 3 duplované fľašky za 4 kor. 50 hal. franko. Prítomne v šla „Spe-cial brošúra“ posla sa nažiadosť zdarma a franko.

Prečo sú

nešťastlivé tak mnohé manželstvá? Alebo: O Križných manželstvách. — Spisal A. Reviczky Missionár. Cena 20 halterov. K dostaniu u Lazaristov Budapešť, IX. Gát-u. 6.

Oznamení prijíma administracia

„Kreštan“

■ ■ Budapešť, ■ ■

Szentkirályi-u. 28.

Pri objednavkách

na naše ohlasy,

prosíme odvolávať

sa vždy na náš

časopis.

Rušeň!

!!! S 18 prvými vyznačeniami !!!

Ludvik Kállai motor dielňa

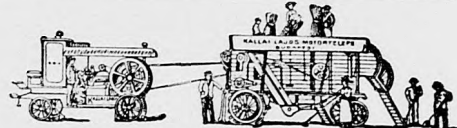
Budapest, VI., Gyár-utca 28. szám.

Odporúča najvreliej Ludvika Kállai

elektrické benzínokomobil stroj v mlatbe

s dvojím vystrojením ku čisteniu.

!! Úplná záruka za viborné mlatenie !!

!!! Jedina novota !!!

!! Najjednoduchší a najdokonalejší mlatebný stroj prítomnosti !!

Bez strojnika lahko k vedeniu bár ktorým gázdom aj medzi domami slamou krytými.

Osobytá trieda pre stroje poľného hospodárstva ako: parostroje, mlyny, rajtare, stroje k mlateniu a ku siatiní adt.

Ludvika Kállai ktoré sa v našej vlasti najlepšie podavily.

Cenník s obrazmi na žiadosť zdarma a franko.

Rušeň!

Len u **JOSEF SUCHANEK** dorabateľstvo a zasielateľstvo firmy ručnej a strojovej

Skakovny v Novom Hrádku (Čechy)

obdrží každý zaručene najlepšie a najlacnejšie. Skakovské výrobky kaž lého druhu, jako kanatasy, zefiry, ofordy, svpkovinu. Špecialne výroby zefiru. Mnoho pochvalných dopisov po ruce. Drž sa knždý he-la Svoj k svojmu, a podporuj Kreštanškú firmu. Tiež výhodná kúpa dobrých zbytkov, 40 metrov za K. 17, vyplatene 20 metrov za K. 8.00. nevyplatené Vzorky franko, avšak od zbytkov sa vzorky nezasielajú.

BRÁZAY SLANÝ-VINOVÝ LIEH

AKO NAJLEPSI

a nevy-hnutelne potrebný liek.

Nesmie v žiadnej domácnosti chybovať.

Všade k dostaniu. • Varujme sa bezcenných padelanín.

Neváhajte, keď vás hlava
bolí lež potrebujete hneď

Beretvás-pastilly

Dorába Tomaš Beretvás, lekárník Kispest.

Pri 3 škatulkách zasielka franko.

ktoré za desať minút zastavia najtuzšie migrén-hlavybolenie. — Cena K 1.20. Lekárnú odporúčaný liek.

K dostaniu v každej lekární!